

Hvem var evangelistene?

Forfatterne av evangeliene er Matteus, Johannes, Lukas og Markus. Artikkelen er laget av katolske teologer ved Navarras universitet.

17.11.2009

Evangelistene var de som skrev evangeliene. De var enten apostler eller menn som sto apostlene nær (Dei Verbum, 19). Det som er viktig i evangeliene er at de gir oss apostlenes lære. Dette støtter det vi har mottatt gjennom tradisjonen:

Forfatterne av evangeliene er
Matteus, Johannes, Lukas og Markus.

Av disse finnes de to første i listene
over de tolv apostler (Matt 10,2-4 og
parallele beretninger) og de to andre
var disipler av henholdsvis Paulus og
Peter.

Moderne forskning har, etter en
kritisk analyse av denne tradisjonen,
ikke funnet det vanskelig å se
Markus og Lukas som forfattere av
deres respektive evangelier. Men den
ser med mer kritiske øyne på
Matteus og Johannes forfatterskap.
Det sies at en slik tilegnelse mer
avspeiler den apostoliske tradisjon
som disse skriftene utgikk fra, enn at
de selv var forfatterne av tekstene.

Det som er viktig er derfor ikke den
spesifikke person som skrev
evangeliet, men den apostoliske
autoritet bak hvert av dem.

Mot midten av det andre århundre snakket den hellige Justin om ”apostlenes erindringer eller evangeliene” (Apoloetikken 1,66,3) som ble lest ved de liturgiske møtene.

Av dette kan vi forstå to ting:

- den apostoliske opprinnelse til disse skriftene, og
- de ble samlet for å bli lest i en forsamling.

Senere, men fremdeles i det andre århundre, forteller andre forfattere oss at de apostoliske evangeliene er fire i antall og bare fire.

Derfor skriver Origenes: ”Kirken har fire evangelier, kjetterne har svært mange, blant disse har ett blitt skrevet ”etter egypterne” et annet ”etter de tolv apostler”. Basilides har våget å skrive et evangelium under sitt eget navn (...) Jeg kjenner et evangelium kalt ”etter Thomas” og

”etter Mattias” og vi kan lese mange andre” (Preken 1 over Lukas, PG 13, 1802).

Liknende uttalelser finnes hos den hellige Ireneus, som et sted også legger til: ”Ordet, alle tings Skaper, Han som sitter på kjerubene, og omfatter alle ting, Han som har manifestert seg for menneskene, har gitt oss evangeliet fra fire synsvinkler, men knyttet sammen av én Ånd” (Adversus haereses, 3,2,8-9). Med dette uttrykket – evangeliet fra fire synsvinkler – uttrykker han et viktig faktum: Evangeliet er ett, men formen blir fremstilt fra fire synsvinkler.

Samme ide blir uttrykt i evangeliens titler: Forfatterne blir ikke fremstilt, som i andre skrifter fra den tiden, som opprinnelsesmenn (NNs evangelium), men med uttrykket *kata* (Evangeliet *ifølge/etter* NN). På den måten vises det at evangeliets

opprinnelse er én: Jesus Kristus. Det blir imidlertid bevitnet på fire måter som kommer fra apostlene og fra apostlenes disipler.

Det som også antydes er et enhetens mangfold.

Vicente Balaguer

.....

pdf | dokument generert automatisk fra
[https://dev.opusdei.org/nb-no/article/
hvem-var-evangelistene/](https://dev.opusdei.org/nb-no/article/hvem-var-evangelistene/) (05.08.2025)